

Josep Espar Ticó: «D'entre tots els polítics que hi ha, cal que sorgeixi un líder»

L'empresari i activista cívic ha rebut el Premi Canigó de la UCE i mostra com a objectiu de cara al futur del procés: "Hem d'arribar al ser el 60%, perquè Europa no ens escoltarà amb el 49%"

Espar Ticó amb el Premi Canigó que li ha atorgat la UCE. | Josep Maria Montaner

El 19 de maig de 1960 es van produir els Fets de Palau, iniciativa d'un grup d'activistes catalanistes d'entonar "El Cant de la Senyera" al Palau de la Música, en un acte presidit per ministres de Franco, que era aquells dies a Barcelona. Va ser una acció heroica de desafiament de la qual Jordi Pujol en va ser un dels estrategs. El primer en cantar va ser Josep Espar Ticó, que es va poder desempallegar de la policia a cops de puny i sortir al carrer. Aquest és només un dels molts episodis de combat antifranquista que nodreixen la vida d'aquest empresari, advocat i activista cultural.

De la campanya contra Galinsoga a l'impuls al Congrés de Cultura Catalana, de la Nova Cançó a la creació de la revista *Cavall Fort*, passant per l'activitat clandestina del grup catòlic CC, la campanya *Volem bisbes catalans!* o el diari *Avui*, hi ha pocs capítols de la història de l'acció catalanista en què Espar Ticó no hi hagi participat de manera destacada. Aquest dimarts, la Universitat Catalana d'Estiu (UCE) li ha atorgat el Premi Canigó. En aquesta entrevista repassa aspectes de la seva trajectòria i dona la seva visió sobre un futur que contempla amb esperança.

- El seu pare va ser assassinat en zona republicana. Després, com a catalanista, va combatre contra el règim franquista. Vostè va perdre la Guerra Civil dues vegades?

- Sí, vaig perdre la guerra dues vegades. La primera perquè van matar el pare en un cantó i, l'altra, perquè es veia venir que l'ocupació franquista comportaria una voluntat d'anorreament de Catalunya.

- I com va passar de ser dels "vencedors" als vençuts?

- No em va ser gens fàcil perquè el corrent de pensament que jo tenia contra la República era molt fort, gairebé invencible. Vaig tenir el mestratge de la gent del Centre Montserrat Xavier, com Joan Pelegrí, que va ser important, i després del món universitari. Encara que jo parlava català, el cert és que en aquells anys no veia Catalunya enlloc. No la veia a la universitat, ni als mitjans de comunicació. Només la vivia en privat. Em va costar, però al final vaig fer el tomb, gràcies també a un bon company meu, Manuel Nadal. I aleshores va ser com la fe del convers, dedicant-me en cos i ànima a la causa de Catalunya. Vaig pensar que si a mi em va costar tant, a la resta de la gent també li havia de costar. Calia veure Catalunya com a nació. Si es veia com a regió, era un apèndix hispànic que no s'adeia amb la seva història.

"Sincerament, no he pogut perdonar els qui van matar el pare"

- Va poder perdonar els qui van matar el pare? Va saber qui eren?

- Això ho vaig saber després, perquè la mare i l'àvia ens ho amagaven. Amb l'ajuda del testimoni del diari francès *La Croix* vam saber que va ser el 4 de setembre del 1936, que s'adeia amb l'assassinat de dinou persones entre capellans i propietaris de Balaguer que van assassinar en un sol dia.

- Vau acabar perdonant-ho?

- Sincerament, no. Encara que hi va haver molts moments en què estava predisposat a ser cristià amb totes les lletres, aquestes coses són molt dures i personals. A més, era un moment històric en què no només els anarquistes de la FAI sinó el Govern de la Generalitat van estar absolutament fora de lloc. A Balaguer van cremar el sant crist després de serrar-lo a trossos; van cremar un retaule de l'església de Sant Domènec, que era una veritable joia cultural i artística. Són fets molt difícils d'allunyar de la consciència.

- La coneixença de Joan Sales i Raimon Galí va ser cabdal per a vostè.

- Va ser fonamental perquè la visió històrica que teníem de la Guerra Civil estava deformada completament. Després del seu mestratge en el món universitari i en el de l'escoltisme, vam arribar a la conclusió que la guerra, més que civil, va ser una guerra contra Catalunya.

- Hi ha episodis que demostren aquesta visió?

- Hi ha la batalla de l'Ebre, en la qual enfronten les joventuts del biberó de la República amb el Terç de Nostra Senyora de Montserrat, i fan durar molt la batalla a fi que no morin només els joves del cantó republicà sinó també els del franquista. Perquè eren catalans. Era eliminar joventut catalana. Va ser una batalla contra Catalunya.

- Aquest any s'han complert 60 anys dels Fets de Palau. Va ser el primer a posar-se a

---

cantar "El Cant de la Senyera".

- Vaig ser el primer. Havíem donat la paraula que cantaríem. Havíem de ser fidels al sentit de l'honor, però també em va sortir el sentit de la llibertat. Sí, vam entona "El Cant de la Senyera" en un Palau pres per la policia secreta.

"La guerra, més que civil, va ser contra Catalunya: a la batalla de l'Ebre es va voler eliminar joventut catalana"

- Es va enfrontar amb la policia franquista a cops de puny.

- Quan vaig veure el meu germà Xavier agafat entre dos policies m'hi vaig enfrontar de manera directa. Quan vaig arribar a Montserrat com a salvaguarda, l'abat Escarré em va dir de manera irònica: "M'han dit que els heu pegat. Això no es fa", tot somrient. Els Fets de Palau em van donar molta moral de combat.

- Al llibre *Amb C de Catalunya*, explica molt bé els temors d'aquella nit al Palau, sabent-se envoltats de policies. És un home valent.

- La por és humana i natural. Qui són els valents? Els que no tenen por? No: els valents són els que se la passen.

- Dels Fets de Palau, hi ha encara algun capítol que no s'ha explicat prou o ja se'n sap tot?

- Va comportar la detenció de diverses persones i de Jordi Pujol. Hi ha un moment interessant del moment de l'interrogatori policial a Pujol, quan un policia va fer un comentari a Ramon Vila d'Abadal, que era majordom de Montserrat: "*Os estamos fabricando un líder*".

- Ha estat una peça cabdal en moltes campanyes i projectes. De quin n'està més satisfet?

- Destacaria el Congrés de Cultura Catalana, perquè va ser un moviment unitari que va permetre després aplanar el camí cap a l'Estatut. Després, sempre destaco la creació del GEN, el Grup d'Estudis Nacionalistes, que va permetre que moltes noves figures polítiques s'hi hagin format, com Joaquim Forn, Ramon Tremosa, Josep Rull o Jordi Turull.

Josep Espar: "A Europa no ens faran cas fins que siguem més". Foto: Josep M Montaner

- A les seves memòries, esmenta unes paraules crítiques de l'historiador Vicens Vives amb un suposat poc sentit polític dels catalans: "Generalment, hem dit prou en el pitjor moment, quan la conjuntura ens era desfavorable". Creu que serveixen per al moment present?

- El que és segur és que tots els moments històrics tenen el seu valor específic diferenciat. Seria interessant escoltar Vicens ara. En tot cas, Vicens tenia diverses virtuts, la primera la seva disponibilitat personal, ja que ell va fer una conversió interior. La segona va ser l'afirmació que va fer sobre el tret que defineix els catalans, que és la seva voluntat de ser, cosa que expressa a *Notícia de Catalunya*. En el moment actual, Vicens no hi és, però hi som nosaltres. I nosaltres sabem molt bé que de la manera que va quedar Catalunya després de la guerra i de quaranta anys de franquisme, fer salts endavant sense una força contundent al darrere és precipitat. Caldria, per tant, una revisió i un plantejament de nous passos endavant després d'afermar la proporció de catalans que tenen ganes de fer un salt endavant.

- Quin suport caldria per un nou salt endavant?

- A la meua manera de veure, per poder plantejar coses contundents hauríem de tenir un 60% i ara estem en un 49%. La resta de la meua vida he de lluitar perquè la proporció passi del 49 al 60%. Amb projectes com el del parc històric i cultural de Balaguer, que fa que una persona que hi va en surt convençuda.

"A tots els pobles hi ha dretes avançades i esquerres avançades i aquesta realitat s'ha de recomposar sobre

---

la base d'ERC d'una banda, i del que ve de Convergència de l'altra"

- Aquest percentatge del 60% us sembla el gran objectiu per un full de ruta exitós?

- A Europa no ens faran mai cas amb un 49%. No ens faran cas fins que siguem un 60%. Aleshores serà inevitable.

- Vostè va ser un dels fundadors de Convergència. Com veu l'actual procés de recomposició d'aquest espai que un dia es va dir CDC?

- A tots els pobles ben constituïts del món hi ha unes dretes avançades i unes esquerres avançades. Aquesta realitat s'ha de recomposar sobre la base d'ERC, d'una banda, i de tot el que ve de l'antiga Convergència, de l'altra. Això amb el temps s'anirà recomposant.

- Sou optimista envers el futur?

- Nosaltres necessitem arribar al 2030 per poder parlar amb veu autoritzada. En aquests anys passaran moltes coses i estarem en disposició d'arribar a aquest 60%.

"Després de Prat de la Riba i Francesc Macià, l'únic líder fort que ha sorgit ha estat Jordi Pujol"

- Com és que ho veieu tan clar?

- Entre d'altres coses perquè moltíssima de la gent que va venir després de la guerra i no es van catalanitzar s'hauran anat morint. És molt fort però és així. I, en canvi, la majoria de la gent nova que puja, conegui bé o no la realitat fonda de Catalunya, votarà catalanista.

- Coneix a fons el president Pujol. Com creu que quedarà la seva figura en la història?

- Quedarà la part positiva perquè són els fets. Els fets que guien el pas de la Catalunya regió a la Catalunya nació es fan durant els anys del lideratge de Jordi Pujol. D'altra banda, s'ha de dir una altra cosa: després del lideratge de Prat de la Riba i de Francesc Macià, l'únic líder que ha sorgit fort ha estat Pujol. Ara, d'entre tots els nombrosos polítics que hi ha, cal que sorgeixi un líder, que vol dir que l'escoltin els seus contraris i se l'escoltin fora de Catalunya.